

P-talsrumbul

Rumbul á skránni av P-talinum, ið skuldi verið latið peningastovnunum innan 1. júní í ár fyri at fáa skipanina at virka, sum hon skal, men sum nú er útsett í 3 mánaðir.

Tað er at vóna, at leingingin av tíðarfreistini fer at gera, at málið fær eina meira sakliga viðgerð, enn tað higartil kann sigast at hava fingið.

Ein kemur valla útfyri at lesa alt, ið skrivað verður í hesum døgum, men um ein ger samandrætt av tí, ið fram er komið um P-talið, so ivast ein stórliga í, um grundirnar til mótstöðuna imóti at lata P-talið inn ikki eru aðrar enn tær, ið sagt verður.

Útgreining

Eftir áheitan frá Føroya Landsstýri gevur Føroya Líkningsráð eina frágreiðing í bløðunum um nýtslu av P-talinum, og hví eg merkt mær hesi brot haðani:

a) Hesar reglur (um P-tal) eru grundaðar á líknandi reglur í grannalondum okkara.

b) reglurnar skulu gera álíknungina skjótari, rættari og meira virkna.

c) Omanfyri nevnda automatisering merkir eina skjótari og rættari álíknung av lóntakurum, men hon merkir samstundis, at stórri arbeiðsmegi kann nýtast til líkning av B-inntøkum og feløgum.

d) Ein tilík skipan (netto rentuskattskipan) fyri at forða fyri rentuspekulation) hevur ikki serliga nógv uppá seg at umsita, um umsitingin kann verða gjørd við maskinum

Ikki undarligt

Við hesum upplýsingum í

huga er betur skiljandi, hví ávisir persónar — serliga innan ávisar flokkar — eru so nógv imóti einari tilíkari skipan.

Onkur av teimum hevur borið fram, at tað, at bert 5% av fólkinum enn hava latið inn sitt P-tal, ber prógv um, at 95% eru imóti. Tí trúgvi eg ikki, tí tá trýst verður lagt á at fáa framt lógarbroying ella at fáa málið útsett — sum nú hendi — so sigi eg einki til, at fólk ikki leypa á leistum við P-talinum.

Tá saman um kemur, rokni eg ikki við, at vanligi A-skattgjaldarin er so bangin, sum hildið verður.

Støðan hættislig

Tá sitandi meiriluti kom til ræðið, varð status gjørt av støðu samfelagsins, og varð nýggja samgongan samd um, at tiltøk máttu fremjast fyri at fáa búskapin aftur á rættkjøl. Vit vanligu lóntakarar hava eisini merkt hesi tiltøk bæði so og so.

Skulu vit tosa um prosent, so hevði verið ivasamt, hvussu stórt prosenttalið ímillum landsins íbúgvur hevði verið, ið tekur fult undir við øllum teimum skerjingum, sum í dag verða gjørdar. Kundi hent, at tey, ið hildu við avgerðum Landsstýrisins, komu í minniluta.

Meiriluti

Men hóast hetta er meirilutin á tingi samdur um, at tiltøkini eru alneyðug — ikki minst teir, ið argumentera við teimum 95 prosentunum. Hvussu var, tá ið Vaglið var avtakið við mótstæðandi fakfelagsfólkum úr øllum landinum? Hverja støðu hevði Fólkalokkurin til tað, ið har varð framborið. Løgmaður hevði í øllum førum »onga viðmerking«. Menninir eru settir at

ráða út frá verandi støðu, og mugu taka hana, sum hon er og skipa sín politikk í tráð við hana.

Rávørubýti

Sum ikki eina ferð, so ríður Fólkalokkurin á tveimum ryssum. Teir fiska í bæði borð, sum kanska er eitt slag av rávørubýti.

Iggjøgnum bakdyrnar kemur sokallaður føroyskur fólkalokksungdómur við einum illa skrivaðum brævi. Í tí verða landsins borgarar eggjaðir til at bróta landsins lógar. Skal hetta vera mynstrið? Skulu politikarar handla út frá tilíkum upprópum? Hvussu við øllum hinum mótmælunum? Nær fara tit at lurta og gera eftir teimum?

Anarkisma

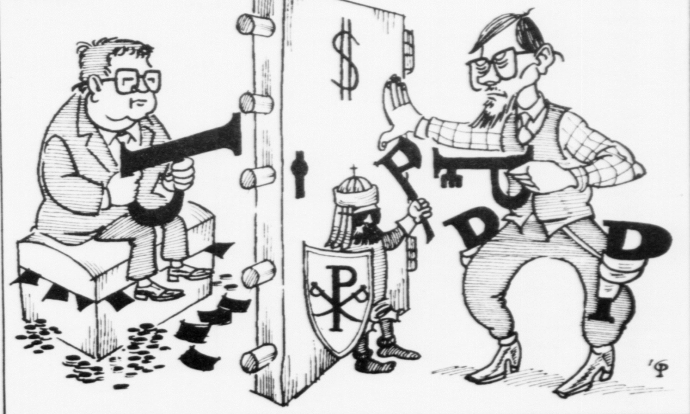
Onkur av hesum háttvirdu lógtingslimum hevur til tíðir skulsett politiskar mótstöðumenn fyri anarkistiskar atgerðir. Um framferðin hjá fólkalokksungdómi ikki kann kallast anarkistisk, so veit eg ikki. Formaður teirra sigur fyri útvarpinum, at hann hevði mett seg sum politiskar fanga, um hann varð fastsettur vegna lógarbrots!??

Men fólkalokksungdómur er ikki einsamallur. Dyggan stuðul eiga tey nú í Ingeborg, ið eisini er farin uppí stríðið. Sum nú sær út, so fara gott og væl 9.000 nýv, ið borin vórðu niðan í Tinghúsið, at hava nógv at siga — minniluta-demokrati.

Ómynduggering

Í orðaskiftinum í Litlatíngi hoyrdi vit fólkalokksmannin nýta orðið »ómynduggering« í sambandi við, at skattgjaldarin ikki sjálvur skal fáa til vega tað, ið hann skal seta á blaðið, tá ið hann skrivar sjálvuppgávuna.

P-talið

Eg haldi, at vit í hesum føri ikki eiga at gloyma, hvat dagliga yrkið hjá hesum politikara er. Hann er ráðgevi í fíggjarligum viðurskiptum og ger upp fyri fólk — ella við øðrum orðum: Hann ómyndugger fólk við at gera upp fyri tey. Hetta er partur av livibreyði hansara, sum hann ongan áhuga hevur fyri, at líkningsráðið fer avstað við.

Einki nýtt

Annars eru P-tøl einki nýtt. Vit hava sjúkarakassanúmer, kontonúmer í teimum peningastovnunum, vit hava samstarv við, og hjá teimum, ið vit keypa frá uppá borg. Sjálvandi kundu vit staðið sum nevni í bókhaldinum hjá teimum, men nummer eru eftir øllum at døma einfaldar og skapa færri mistøk.

Í t.d. bankaviðurskiptum avgera vit sjálvi, hvussu nógvan pening vit hava innistandandi, og hvussu nógv vit læna. Rentuskuld- og góðskrivning verður gjørd av teldum eftir fæstum rentusatsum og reglum, ið vit kenna frammanundan. Vit hava ikki meira við at gera enn at lesa tað, vit fáa upplýst haðani.

Uttan at biðja um tað fáa vit kontoavrit sendandi. Ómynduggering?

At fingið eina liðugt útfylta sjálvuppgávu hevði bert lætt um hjá vanligu skattgjaldaranum, og tað, ið á sjálvuppgávuni stendur, eru tey viðurskipti, ið tú sjálvur hevur skapt tær eins og hjá einum og hvørjum øðrum, ið tú skyldar pening. Við øðrum orðum: Hetta er eitt kontoavrit frá tí almenna.

Burturvið

Teldutøknin í dag er so langt á leið komin, at eitt P-tal bert er viðfánur, tá talan er um at samskipa upplýsingar.

Sum einki kann hetta gerast undir nevnum, kyni, fakbólum ella líkandi. Um bara upplýsingarnar eru í telduni, so er skjótt hjá henni at spýta út t.d. hvussu ymskar støddir av skóm, tey nýta, ið hava blá eygu, ella hvussu mong av teimum ljóshærdum eiga grønan bil.

P-talið er bert eitt av mongum øðrum amboðum, men er als ikki so neyðugt. Annað kann væl nýtast í staðin.

Um vit so halda, at vit sleppa undan tølum, tá ið vit hava krypt P-talið, so mugu vit trúgva um aftur. Í einari teldu verða allar upplýsingar goymdar við teknum og tølum.

Uttan at hann kanska veit av tí, so eitur t.d. »Jógvan Sundstein« soleiðis í telduminninum: 74, 162, 103, 118, 97, 110, 32, 83, 117, 110, 100, 115, 116, 101, 105, 110.

Undan tølunum sleppa vit neyvan — eita tey P-tøl ella okkurt annað.

Kontiverjar

Nakrir úr fólkalokkinum hava verið serliga idnir í orðastríðnum móti hesi skipan, og kundi ein havt hug at gjørt nakrar viðmerkingar til teirra undanförsur. At teir gráta krokodillutár um A-skattgjaldaran, kunnu teir skjóta ein hvítan píll eftir. Tað hava teir ongan tíð gjørt og fara heldur ikki fram yvir at gera tað. Her verður harafturimóti alt sett inn uppá at

forða fyri, at feitar bankabækur verða gloppaðar, og at meira verður upplýst, enn ein sjálvur ynskir.

Rættari

Í frágreiðingini frá Líkningsráðnum stendur m.a., at P-talsskipanin fer at gera álíknungina rættari. Tað vita vit, at hesir menn ongan áhuga hava fyri. Júst til at halda skattaholunum opnum eru teir settir á sín post, og fara ikki at ganga við til nakran lætta til lægri- og miðallant — ikki uttan at hetta verður gjørt yvir ein kamb fyri øll. Eisini tey, ið frádráttarskipanir frammanundan hava sýrt fyri, at tey litlan og ongan skatt rinda.

Betri tíð

Eisini verður í frágreiðingini sagt, at P-talsskipanin skal gera álíknungina meira virkna og skjótari, soleiðis at betri tíð verður at kanna viðurskipti hjá B-skattgjaldarum og feløgum.

Eisini hesin setningur er tornur í eyga hjá somu monnum, tí skattaefirlit hevur ikki altíð fingið so mjúk ummæli frá teimum. Skal hetta efirlit nú gerast virkna og hava betri stundir, so er sjálvsagt, at teimum ikki líkar tað væl.

Misálit

Og so kemur ein av nýggjastu framherjum Fólkalokksins sum ein av landsins kosnu monnum og skjýtur Líkningsráðnum í skógvarnar, at hatta við rættari skattaálíknung bert er ein »kamufлага«. Ein álvarslið skuldseting

SERVERKSTAÐUR FYRI FERDSLUSKAÐAR

Pf. BILRØKT
plátu- og sroytuverkstaður

v/ Simin í Dali

Akranesgøta 11 - Tlf. 15556

Okkara góðska - tín trygd